

Vad är egentligen öppen källkod?

Sammanfattning av ett föredrag på konferensen *Linux och öppna system i IT-strategin* som hölls i Kista 7 maj 2003.

Föredraget försökte ge en allmän beskrivning av vad som menas med öppen källkod och beröra så många praktiska aspekter som föredragstiden tillät.

Öppen källkod innebär att den som har rätt att använda programmet också har rätt att läsa och ändra koden, alternativt kan anlita någon annan för att göra det. Den som har rätt till programmet också har rätt till koden. Denna enkla definition räcker långt, även om den kan formuleras på många olika sätt.

Det jag kallar för öppen källkod var länge känt under beteckningen "public domain". 1984 grundades Free Software Foundation och uttrycket "free software" infördes. När man översätter till svenska blir det fri programvara - och det är viktigt att lägga märke till att detta är en korrekt svensk översättning, det första ordet är "fri", inte "gratis". Fri programvara behöver inte vara gratis och det finns gott om gratis program som inte är fria. 1998 tillkom så Open Source Initiative, som lanserade begreppet "open source", eller på svenska öppen källkod. Denna beteckning är mer omfattande än fri programvara, men ur praktisk synpunkt finns det i regel inget större skäl att skilja på dem.

Varför väljer man att publicera sin källkod? Den viktigaste anledningen är oftast att det blir bra saker snabbt. Många testare som genererar bra testrapporter ger möjlighet till snabb återkoppling, många människor som läser koden gör att en dålig programdesign inte kan överleva. Ofta behöver man också bara göra en liten del för att få tillgång till en stor helhet - det lönar sig i termer av såväl kalendertid som ekonomi.

Skälen till att använda sig av öppen källkod när man bygger upp sina system kan förvisso också hänföras till att det blir bra saker snabbt. Än viktigare är dock att det ofta handlar om beprövad teknik som ger stabila system. Lägg till detta friheten att vid behov byta leverantör utan att för den skull behöva byta system, samt att man aldrig kan tvingas taga ett system ur bruk för att

tillverkaren inte längre vill erbjuda support. Sammantaget innebär detta att öppen källkod i sig är en positiv faktor när man väljer programvara. Ytterst handlar det dock naturligtvis om att välja enligt de sedvanliga kriterierna: Funktionalitet, stabilitet och pris/prestanda.

System med öppen källkod är absolut ingenting konstigt. Det må vara roligare att tala om det som en stor nyhet, men faktum är att det i regel bara handlar om beprövad teknik. På vissa typer av servrar används det redan flitigt. För att taga ett par exempel är Linux-datorer numera en etablerad del av serverparken hos de flesta företag med omfattande Unix-drift och webservern Apache används av 60-80% av världens webplatser. Exempellistan kan lätt göras mycket lång. Var och en av er brukar säkert, åtminstone indirekt, använt sig av program med öppen källkod ganska många gånger under en normal arbetsdag. Även när det gäller kontorsdatorer (klientsidan) är öppen källkod nu allt tydligare på frammarsch, främst i form av Linux-baserade skrivbordslösningar.

Det sägs ibland att det är svårt att få support för program med öppen källkod. Ändå erbjuds sådan idag av företag i alla storlekar, färger och smaker, från IBM över halvstora konsultbolag till egenföretagare. Det är heller inte svårare att hitta leverantörer av program med öppen källkod än när det gäller proprietära program. Däremot är konkurrensen större, vilket gynnar köparen.

Sammanfattningsvis är nyckelorden ifråga om öppen källkod följande:

- kontroll
- snabb utveckling / bugfix
- stabila system
- trygghet

Detta kan också sammanfattas i uttrycket att öppen källkod har högt nallevärde.